

LA TORREJA

SETMANARI CATALÀ
 FESTIU IL·LUSTRAT Y LITERARI
 10 CENTIMS lo número per tot arreu.

Preu de subscripció 2 R\$ al mes.

REDACCIO: San Pau - 56 - Lit.

VALENTÍN MARTÍN

Tipo de *bütten*..... y sal
 no n'hi ha pas tanta á Cardona,
 qu' es el torero que dona
 l' ópi en el art nacional.

Mata bé y te una má esguerra
 que no l' enveja á ningú;
quiebra y para..... del hú!
 y ab valor que rés aterra.

Valentín

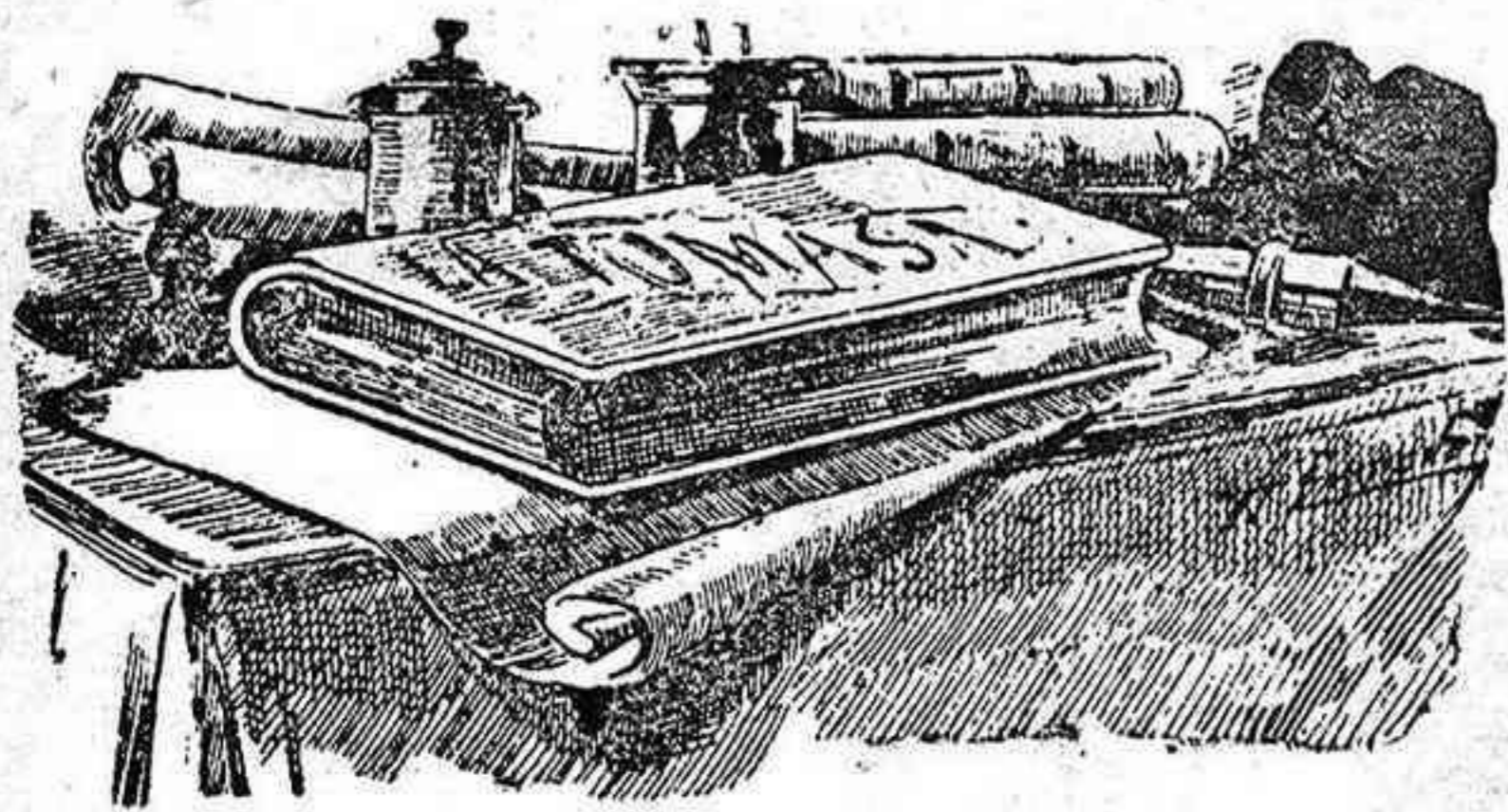
SUMARI

TEXT: Lo Box, per Pepet del Hort.—Tot per ellas, Lo cap, Qu' es estrany y Quadret nocturn, poesias per Jaume Roig y Cordoní, J. Staramsa, Marangi y A. Rius Vidal.—Epigramas per D. Bartrina y Joseph M.ª Bernis.—Lo Shah á París, per Serrallonga.—Teatros per Un cómic retirat.—Campanadas.—Retrato, La meua opinió y L' amistat, poesias per Pastoret del Montsaat, Lluís Salvador y Manel Gardó.—Lo ví de casa, sonet per Dolors, Mont.—L' incendi de Manresa.—Despedida del Sr. Vico, per R. E.—Secció Regiliosa.—Café Palacio de Cristal.—Telégramas.—Anunci de la Poesia de la Terra.—Correspondencia.—Secció de Trenca-closcas.

GRABATS.—Valentin Martin, retrato, per A. F.—Impressións del burro, Sombras d' estiu, per Efigs.—Joseph Guerra, retrato, per....—Forasters en París per F. Gomez S.—Varietats, per Cilla.

FOLLETÍ: Lo trevall, per Francesch Marull.—L' aucellet, per J. Prats Nayach.—A una bornia, per E. Guanyabens, ab ilustració de F. G. S.

Lo box

No podém per menos que reproduhir, corretjir y augmentar, lo següent article que creyém llegirán ab gust nostres lectors.

Allá vá:

Entrada general, 10 dollars (per los que no ho sápigán, son 50 pesetas.)

De preferencia, 15.

—¿Va á cantá en Gayarre?, dirán vostés:

No; es que dos boxeadors van á romprers l' ánima ab totas las reglas del art.

Trasportemnos per un sol dia á Nova York, en la seguritat de no marejarnos durant lo trajecte y observém.

¿Qué espera tanta gent reunida desde las primeras horas del matí devant de las redaccions?

Esperan la sortida dels folletins per enterarse dels tractes y condicions de la lluyta que ha de tenir lloch.

En la gran República Americana existeix una lley que prohibeix en absolut la lluyta d' homes, pero es igual que si no existís.

Lo combat s' anuncia ostensiblement.

Arrivada la hora, protesta lo *Sheriff*; pero la gent fa cas omis de la protesta, vota per unanimitat que lo *pujilato* s' porti á cap, y aquet comensa al mitj de la mes gran espectació.

Lo circo s' improvisa en algun terreno particular.

La forma del camp es octógona rodejada per cordas subjectadas á pals. En segon termese colocan los jutjes, padrins y mestres de *pujilato*. Detrás de los espectadores de preferencia, lo públich en general, unas 3000 personas formadas per totas las clases de la societat.

La aparició de los dos gladiadors Sullivan y Kilrain es saludada ab estrepitosos aplausos.

¡Quinas formas! Quina hermosura de membres, quinas musculaturas! son las frasses que surten d' aquellas bocas mitj obertas d' admiració.

Los lluytadors llensan los sombreros.

Una moneda tirada á l' ayre indica quin dels dos ha de lluytar de cara al Sol.

Un' altra moneda dessideix qui ha de ser lo jutje de Camp, y acabat aquest prólech, la lluyta comensa.

Sullivan té ventatja evident, pesa 10 lliuras més que lo seu contrincant y es més pronunciat lo seu desarrollo muscular, pero té fama de mala conducta y se tem que aixó no li hagi debilitat las forsas.

En la primera embestida, Sullivan va de costellas per terra; lo seu antagonista li ha descarregat sobre lo ventrell un cop de puny d' aquells que treuhen foch, pero refét de moment, dona una enérgica contestació contundent á son company y la victoria es dessideix per éll.

Durant molt rato descarrega sobre el pobre Kilrain un ruixat de pinyas capassas d' abatrer á un toro, pero aquest es mol agil y n' evita la major part dant un moviment rápit y d' engany, fent caurer á Sullivan de nassos á terra y tornantse l' oració per passiva, reb lo pobre Sullivan un borrego que li fa perdre lo mon de vista.

Los jutjes fan fer un rato d' intermedi perque pugan recobrar un xich las forsas, y á una senyal torna á comensar la batalla, que segueix ab rabia de gossos de presa.

¡Quinas pinyas á la cara, pit y estómach: alló no son dos homes que s' pegan, sino dos forners que pastan!

A cada epissodi lo públich aplaudeix al mes brau.

Los cops que dirigeix Kilrain son sempre al ventrell, lograntne un de tan certer, que 'l pobre Sullivan tira á la cara de son competidor tot lo que havia menjat en quinze dias.

Aprofitant aquesta circumstancia, Kilrain qu' ha quedat mitj cego ab lo vómit violent de Sullivan demana tregua, pero Sullivan li dona per única contestació una pinya entre nós y llávis fentli saltar las dents y caixals que cauhen á terra com una glopada de monjetas del gauxét.

Kilrain, tamboleija y cau tan llarch com era, sobre las dents.

Lo públich aclama al vencedor y omplena d' improperis al vensut.

Per fi, tira lo jutje al aire una esponja en senyal de pau.

Los espectadores se tiran dins lo circo y tal com fan los aficionats ab los toreros, després de la *corrida* s' emportan en brassos á Sullivan hasta 'l ferro-carril.

Kilrain, lo pobre Kilrain queda alli retornat per un reduhit nombre d' amichs que procuran consolarlo.

Son rostre ha desaparegut sota una capa de sanch, aliments de lo seu contrincant y pols y l' infelíz plora no per lo dolor material sino per la desmembrada que queda la seva reputació.

Mes de mitj milló de dollars hi havían jugats en favor seu.

—Aquets son los que condemnan las nostras corridas de toros

PEPET DEL HORT.

TOT PER ELLAS

Quien ama el peligro, etc.

Tenia rahó 'l meu avi
Quan me deya: «—Mira noy
Si no vols anar á San Boy
Ab las donas, ni pensarhi»
¡Ojalá! jo hagués cregut
A qui 'm volia tan bé!
No 'm trovaria potsé
Com me trovo. Per tossut,
Despues de fer lo pecat,
Vaig trobar la penitencia,
Y..... lectors, tingueu paciència;
Que ben prompte hauré acabat.

Tenia poch mes ó menos
Dinou anys.... just, tot cabals
Ab mes garbo y mes fanals
Que no hi ha á Espanya serenos.

Lo dia del dijous gras
Vaig toparme ab una dona
¡Fills de Deu! ¡Y que grassona!
¡Y quins ullets! ¡Y quin nas!

Res. Vaig cometre un desllis.
L' aturo..... li parlo..... 'm parla.....
M' hi ofereixo..... y al deixarla
M' diu:—Rosa trenta sis.,
L' aytal estava casada
Ab un cabo de guindillas
Que usaba llargas patillas
Y nariz arremengada.

Vaig visitarla uns quants dias
A las dugas, (qu' era l' hora
Que 'l seu espós era á fora)
Fentli deu mil monerías.

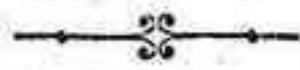
Tot anava «vent en popa»
Fins qu' un dia: l' seu marit
No sé, si per un olvit,
Al despedí 'm d' ella, m' topa.
D' un cop de puny y una empenta
Dins del pis torná á tirarme
Comensant per endinyarme
Un cop al cap que 'm assenta.

Tement la nova llissó
Mentres mimos prodigava
A sa consort, jo 'm tirava
Al carré desde 'l balcó.

Y avuy teniu que per mor
D' habe armat, aquell embull
M' trovo: sols ab un ull
Lo nas xato, y un bras tort.

JAUME ROIG Y CORDOMÍ

EPIGRAMAS

Deya un dia un brasilenyo
á n' en Rosendo Palá
que no 'l volían llogá
per falta d' algun empenyo.

Y al sentir aixó en Bernat
va dir,—no ho crega senyó
perque tampoch trovo jo
tenintho tot empenyat.—

D. BARTRINA.

Diu que pinta bastant bé
lo marit de donya Clara,
y es ben cert, noy, perque ahír
li pintá 'ls dits á la cara.

JOSEPH M.ª BERNIS.

LO CAP

«En cap cap cab, lo
que cab en lo meu cap.»

Sobre aixó que tenim tots
y tants *mal de caps* ens dona
me 'n vull ocupá una estoia
per escriuren quatre mots.

La nena de richs ullets
que vesteix be y vol se hermosa,
té, mes que cap altre cosa
lo *cap ple de pardalets*.

Aquell minyó que no sap
ab quina dona casarse
diu després de molt pensarse
que vol fer un *cop de cap*.

En lo mon molts homes hi ha
y no entench tal desconcert
que á alguns los dihen *cap vert*
y á alguns altres *cap de pa*.

Aquell qu' es un xich talós
y es molt tonto y gata maula
casi es l' única paraula
que tothom li diu, *cap gros*.

Lo pobre que te 'l tropell
de está una mica tocat
tothom li diu aviat
que te 'l *cap sense cervell*.

Quan un está amohinat
ó algun pensament l' entrista
dihém á primera vista
que deu estar *cap-ficat*.

Quan alguns tenen d' aná
á fer alguna excursió
entre tota la munió
sempre un *cap de colla* hi ha.

Es costum que may no passa
en rich, pobre y menestral
que en tota casa payral
te d' haberhi 'l *cap de casa*.

També hi ha alguns certs minyons
que creyent se espavilats
se senten per tots costats
que 'ls hi dihen *cap de trons*.

Quan algun banquet s' entaula
entre amichs ó be parents
d' entre tots los concurrents
algun fa de *cap de taula*.

Lo qui arriba á certa edat
y 's va passant per moments,
ja te lo *cap sense dents*
y també lo *cap pelat*.

Aquell xicot que poch sab
y li costa entendreho tot,
á n' aquell pobre xicot
li dihen que te *poch cap*.

Aquell que un amich dels seus
li ha fet alguna traició
sens darli satisfacció
se 'l mira de *cap á peus*.

Aquell que com altres tants
del mateix sols sent parlá,
diu que d' alló ne te ja
un *cap com uns tres quartins*.

Veig que cap mes no n' hi cab
y la tinta me va escassa,
en fi; si rumiava massa
potsé 'm *trencaria 'l cap*.

J. STARANSA.

¡QU' ES ESTRANY!

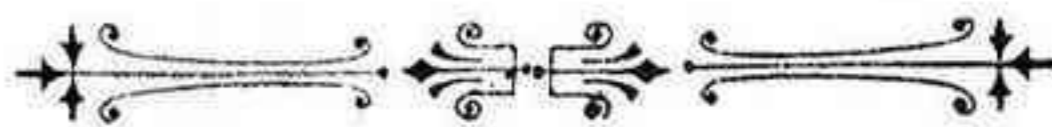
Quan veig una noya
Molt maca y pitera
Venir per la acera
Que jo vaig també,
Ja lo cor me salta,
S' exalta ma pensa
Y á pensár comensa
Lo que li diré.

Saludos, requiebros,
Promesas, mentidas,
Paraulas farsidas
D' intents amagats;
Tot lo que cautiva
Lo cor d' una bella
Penso dirli á 'n ella
Quan estém paráts.

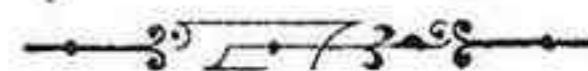
En ma fantasía
Ja veig com me mira,
Com riu, com suspira
Quan jo emocionát,
Aymant li suplico
Já que 'l cor me roba,
Que 'm dongui una prova
De que só estiinat.

Com mes se 'm atansa,
Mes penso, mes goso,
Y mes tiesso 'm poso
Perqué 'm vegi bé;
Y al ser á la vora
llavors ¡ay! suspiro,
La miro y remiro
Y..... no li dich ré.

MARANGI.

QUADRET NOCTURN

Es lo mes de la calor;
la nit ja es ben avansada
y sols se 'n ou lo remor
d' un xáfeh de bo y mellor
entre una forta tronada.

N' obstant, pel carrer camina
fent tentinas, per supuesto,
un *quidam* que s' hi endevina
que de tant ví que 'n tregina
hasta 'n porta de repuesto,

y ab l' ayguat qu' está cayent
ja ho crech si 'n va de mullat,
pero sembla que 'l pacient
fá vía fentse 'l valent
per sé á casa ben aviat.

Pro dos subjectes transitan,
d' aquestos *trasmochadós*
y 'ls clars llampechs los invitan
á que 's reparin, quan citan
eixas frasses entre 'ls dos:

—Y per la gracia de Deu
¡no 'n vé pas poch de borratxo!
—¡Consequencias del que beu!
—Ay, noy, que cau sobre teu
fet una sopa ¡macatxo!

Mes eix qu' un poch ha escoltat
respon:

—¡Com una sopa, ase,
dius qu' estich? ¡No hauría passat
si no m' hagués descuydat
lo meu parayguas á casa....!

A. RIUS VIDAL.

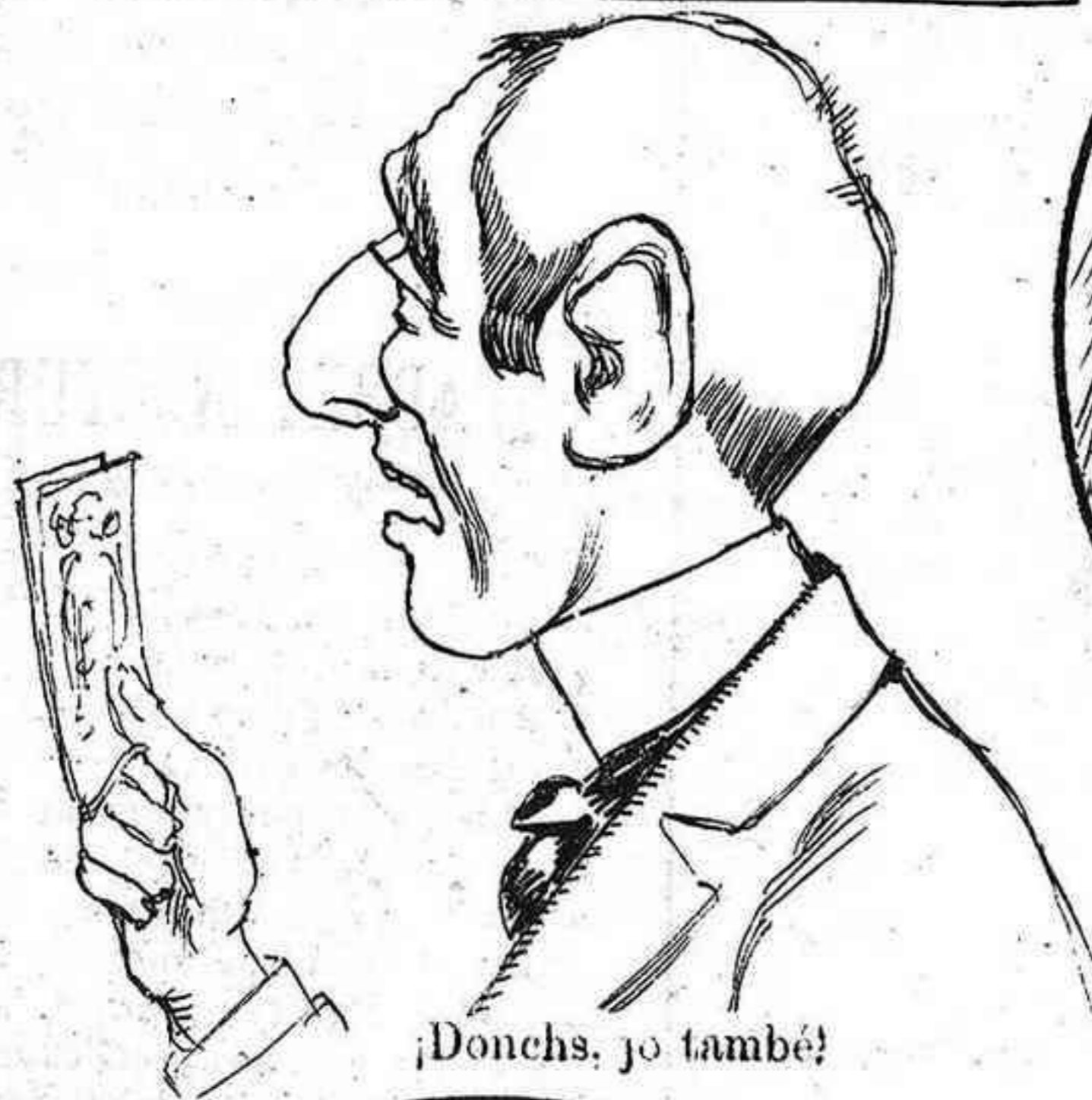
IMPRESSIONS DEL BURRO

Jo sóch ma dormida..... no se si ho saben.

¡Jugo, malvinatje 'l mon!

¡Donchs, jo també!

Passo..... ¡are veigi!

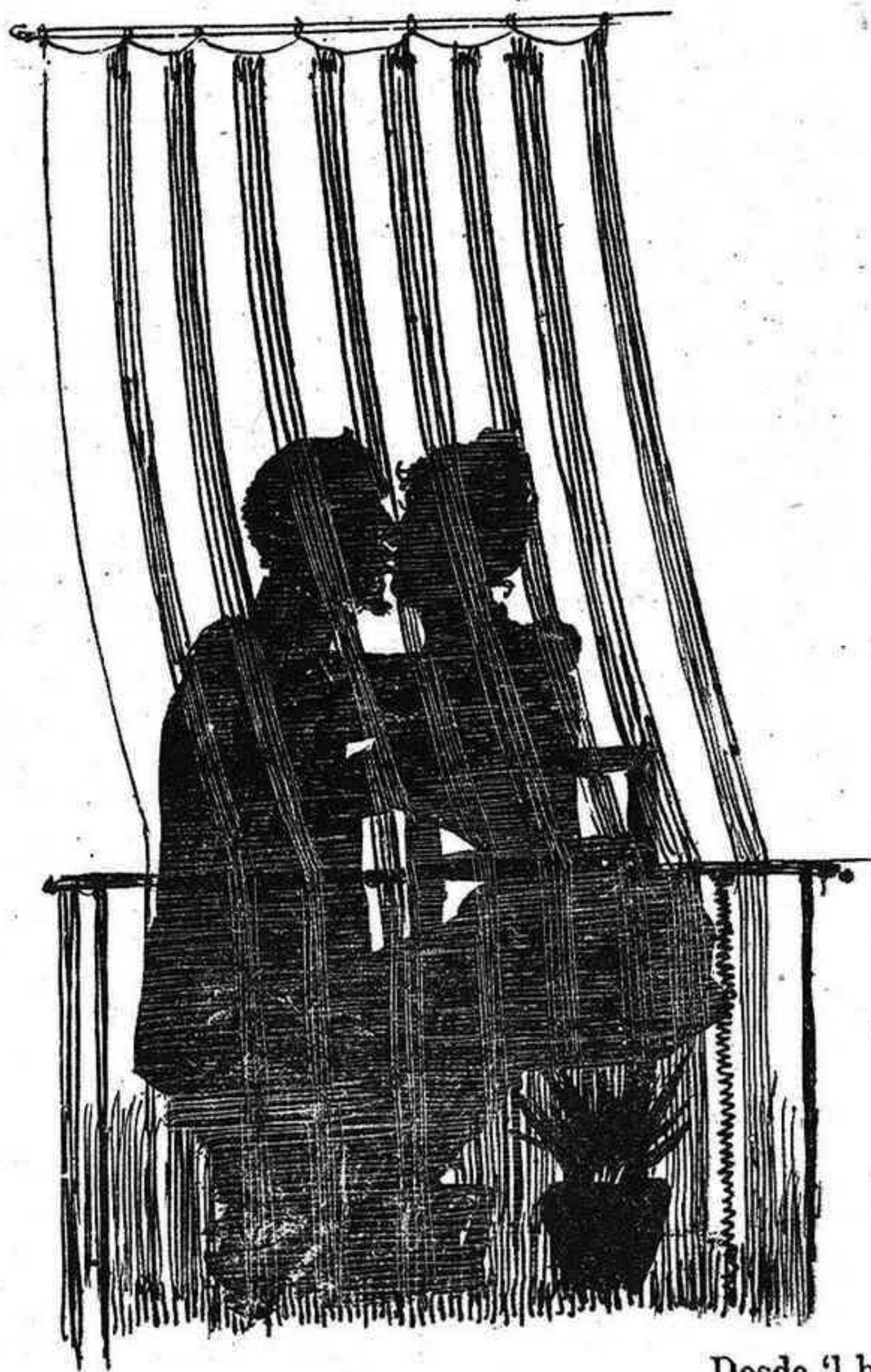
Jé, je..... ¡burro!

¡¡Llamp de Deu!! Sempre soch lo mateix.

EFES

SOMBRAS D' ESTIU

E.F.G.S.

Desde 'l balcó del meu pis
quant á la nit prènc la fresca,
passo un ratet molt de gresca
contemplant sombras aixís.

LO SHAH À PARÍS

L' ENTREVISTA DEL SHAH Y DINAH-SALIFON.

Lo Shah de Persia ha rebut la visita del rey Dinah-Salifon. Lo rey africà va arribar en cotxe ab un séquit de sis personas.

A la seva entrada al hotel de la rue Copernic, las tropas han presentat las armas. Lo rey portava son trajo de gala que consisteix en una especie de *redingote* plè de bordats y *trencillas* d' or; pantalon negre ab gran franja també d' or y un sombrero altíssim guarnit com un héroe de Carnes

toltas.

La Comitiva real vestia túnics blanques y blavas. Lo primer ministre duya un barret de panamá que li queya tant bé ab lo seu trajo, com jo si, vestit d' está per casa, me encasquetés lo sombrero de la meva dona.

Lo rey africà ha sigut tot de seguit rebut per lo Shah ab qui ha parlat intimament de las costums europeas, havent estat tots dos acords en que ni el pollastre ab arros, ni 'l bou á la *mode*, ni lo llus al *gratin* podian competir ab l' escudella de sangoneras blanques, ni ab la truita de formigas del Senegal.

Parlant de donas, han manifestat que mes valia tenirne unas quantas dotzenas sense hipocresia, y á la vista de tothom, que fer la comedia de tenirne no mes que una, y estripar tota la llustrina que es posa al alcans de las grapas europeas.

Com que no han negat l' entrada en lloch als monarcas semi-salvatjes, s' han rigut molt de la derrota del general Boulanger y han dit que lo sufragi, tal com se fa en Europa, no tenen cap inconvenient en implantarlo en los seus respectius països. S' han enterat també del sistema de fer votar als difunts y de las capsas de dos fondos que donan tant bons resultats als governs.

Després d' enrahonar de mil cosas distintas los dos reys, han anat á complimentar á Mr. Carnot que ja 'ls hi tenia preparat un tech soberbi que s' han eruspit los europeos, puig los forasters sols han tastat un plat de garsas, mortas set setmanas endarrera, y un plat de macarrons á la italiana, fentlosi creurer qu' eran sangoneras del Senegal enviadas per telégrafo. Los demás han destruit en menos d' un quart, lo següent *menú*:

Consommé national.—Bisque d' ecrevisses.—Cronstades Tayllerand.—Sanmoné sance rouennaise.—Côtelettes á lo Rius y Taulet.—Homard en Bellevue.—Nasdidal á la Brienne.—Haricots panaché y Fontrodones variés.

La música de las dotacions de la flota de Tolon, baix la direcció de Mr. Kanen, han tocat durant le *Repàs*, los números de música del poema *Judas*, del mestre Rodoreda, qui ha donat lo permís ab la condició de que no 's podia cridar al autor.

Los comensals y demás s' han separat plens d' entusiasme y d' estómach, esceptuant los dos monarcas que badallavan com dos Noys de Tona. Lo Shah ha fet tres petons al nás de Mr. Carnot y lo rey Dinah-Salifon se li ha abressat á las pantorrillas y li ha llepat los genolls enternint á tots los presents.

La música ha tornat á tocar lo mateix qu' havia tocat y s' ha dispersat la Comitiva tirant cohets, piulas, y alguna patata.

SERRALLONGA.

Teatros

ESPANYOL.—Lo dijous últim tingué lloch lo benefici del senyor Mario, logrant veurers lo teatro per tal motiu, completament plé de selecta y escullida concurrència.

Se representá *El Cura de Longueval*, é inútil creyém dir que lo senyor Mario sigué obsequiat ab valiosos regalos de sos amichs y admiradors y una calurosa ovació al final de la comedia, y peracallar los aplausos tingué que recorrer á lo que sembla s' ha fet moda, xo és, dir algunas paraulas al públich y donar las mes espressivas gracias. Un cop cumplert lo de *cajón* va agrahir vivament l' éxit artístich y pecuniari que ha alcansat en eixa temporada per lo que ell creya ser inmerescut. (Fou verdader *pendant* de lo que 'l senyor Vico digué lo dia antes al teatro de Catalunya).

Lo divendres tingué lloch lo despido de la companyia, essent la funció destinada á benefici de dos artistas impossibilitats. Ha vingut á sustituir eixa companyia, una de cómica-lírica que dirigeix lo senyor Povedano. Apesar de contar ab algun element de valia com es la senyora Concepció Martinez y la senyora Martin Gruas, resultá molt pobre de conjunt, per lo que 'l públich se reservá lós aplausos que sens dupte hauria tributat. A no sufrir reformas de consideració, duptém que pugui arribar á lo que s' ha proposat la Empresa. De las obras representadas no més ha alcansat regular éxit *Al agua patos*, y encar solament per las brillants condicions artísticas y esculturals de la senyora Martinez. Dels demás artistas *non raggionar di lor*. En *El gorro frigio* 'ns executá dita artista, una bailarina italiana de *primissimo cartello* sent molt justament aplaudida com també ho haguera sigut ab la interpretació de *chula* á tenir més bons flamencos al seu costat.

NOVETATS.—Per benefici del senyor Colomé, se representá la tant aplaudida sarzuela, titulada: *Los sobrinos del capitán Grant*, causant la hilaritat acostumada en sas principals escenas y essent molt aplaudits los artistas encarregats de sa execució.

Ab las funcions del diumenje se despedí la companyia d' eix teatro per passar al *Nou Retiro*, qual inauguració tingué lloch lo dilluns passat.

CATALUNYA.—Per benefici y despedida del senyor Vico y despido de la companyia dramática, s' executaren respectivament: *Arte y corazón*, *La capilla de Lanuza*, *El padre de la criatura* y lectura de una sentida poesia, titulada: *Mi despedida*.

Al acabarse la representació del epissodi dramátich, *La capilla de Lanuza*, fou lo senyor Vico objecte de una gran ovació, vejentse la escena completament cuberta de llover y flors, tenint que presentarse en escena una dotzena de vegadas consecutivas. Terminada la lectura de la poesia, que fou escoltada ab relligiós silenci, altra ovació alcansá, de la que 'n foren co-participes los senyors Calvo (D. Ricardo), y lo senyor Gimenez, com també lo résto de la companyia.

En altre temporada que vingui á nostra ciutat li desitjém millor sort *productiva* de la que la última li ha reportat.

Per lo dijous 8 del corrent estava anunciat lo debut de la nova companyia cómica-lírica, que dirigida per lo baix cómic senyor Bosch, y figuranthi en lo personal entre altres artistas, las senyoras Alverá, Gonzalez y Llorens, y los senyors Escriu y Guzman ha de actnar los mesos de Agost y Setembre.

Ab tants bons auspicijs y lo bon nombre de obras novas, que la empresa té en cartera, contantse entre ellas *Los hijos del Zebeteo*, que actualment se representa ab gran aplauso en Madrit, no es difícil lo creuren bons resultats.

CALVO-VICO.—Ab los beneficis dels senyors Ferrandiz, Gonzalez y Larra, ha terminat la companyia que ab bastant aplauso ha fet la campanya dels mesos de Juny y Juliol últims.

Los beneficiats foren objecte de demostracions de simpatia vejentse obsequiats ab regalos.

Se diu que eixa companyia passarà ab *bagatjes* al teatro de Novetats.

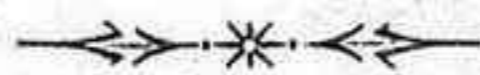
LA TOMASA.

GALERIA DE CELEBRITATS

Josefa Guerra de Mayquez

D.ª JOSEPHA GUERRA

Talent, gracia encantadora,
son de la Guerra, premisas;
condicions totas precisas
qu' aquesta artista atesora.

La opinió, que may s' enganya,
la proclama en alta veu
com actriu de las de preu
que té l' Escena en Espanya.

TÍVOLI.—Segueixen las representacions de *Carmen*, y en cada audició ha de sortir lo cartellet de: *Quedan despachadas todas las localidades*, que tant alegres fa posar á tots los empresaris. Com la execució ja individual, ja en conjunt, encara ha millorat, no es extrany que cada día agradi més.

S' han intercalat algunas representacions de *I Puritani* que han servit per poguer fer gala de sa bonica escola de cant y agilitat de garganta, la tan aplaudida senyoreta Fons. També se feren aplaudir los senyors Brotat y Leoni. La orquesta, com dirigida pel Sr. Perez Cabrero.

NOU RETIRO.—Ab brillant éxit s' ha inaugurat eix espayós teatro, actuanthi la mateixa companyia que ab tant aplauso feu la gloriosa campanya d' hivern en lo teatro de Catalunya. La companyia además de las modificacions que ja tenia en Novetats deu anyadirshi la de lo senyor Colomé y la senyora Mateu, puig han deixat de perteneixehi, y en cambi la Empresa ha contractat al aplaudit Director y barítono cómich senyor Sala Julien.

Molt sentím la separació de dits apreciables artistas, per lo que creyém que la Empresa procurará no fer observar lo buyt que deixan.

Las bonas condicions del local y baratura en los preus, 'ns fá preveurer se veurá molt concorregut eix teatro.

UN CÓMICH RETIRAT.

Nostre compatriota y amich, lo jove y gran músich-compositor D. Eussebi Bosch, ha sigut altra vegada premiat en un Certámen de la vehina República.

Lo felicitem de tot cor, tant per son verdader talent com per la seva modéstia, de mes valor en aquestos temps de *tarugos* y eminencias de *favor* y pá sucat ab óli.

Alguns conjurats ja tornan á casa. Y sí, senyor Sagasta, perdónils, que ja no hi tornarán may més.

Fassilshi fer un xich de penitència que ja la farán de gust.

L' Ajuntament de París obsequiará lo dia 18 ab un gran banquet á tots los *Maires* (arcaldes) de Fransa

Y un dels nostres que ab aixó es pot sé 'l de més campanillas, va exclamar de *gust* encés:

—Donaria las patillas,
per tornarm' *maire* francés.—

La Lucha de Girona diu que si volém nos cambiará l' arcalde, per lo qu' ells tenen.

Be; y quant nos donan de tórnas?
Lo nostre es Marqués.

Sembla que no tindrà efecte la supressió de l' Audiencia de lo Criminal en la important ciutat de Reus.
Desitjarém que aixís siga.

Esperém nos dispensarán nostres lectors si en lo present número no vá inserta la continuació del «Viatje filosófic humoristich al interior del cráneo humá» que 's proposá escriurer nostre company de redacció, en Joseph M.ª Codolesa, puig á causa de una indisposició imprevista se veje privat de enviar original á son degut temps.
La setmana entrant, continuarém la descripció.

Cecilio Fernandez de 26 anys y Trinitat Anton de 16, han fugit de sos respectius domicilis emportantsen 2,000 pesetas y un relotje d' or dels pares del primer, havent sigut apresada l' enamorada parella en una casa *non-sancta* de la *villa y Corte de Madrid* junt ab los quartos y 'l relotje.

Lo subjecte que va agafarlos podia parodiar la frase de Francisco I de Fransa:

—«Todo se ha recobrado menos el honor!»—

L' Alcaide de la pressó d' Osuna, ha guillat á Buenos-Aires ab 3,500 *liras*.

Aquí s' ha perdut tot: honor y galls.

Ya ho saben los llegidors de *La Esquella*: Novelli necessita solsament per carecterisarse una capsa de colors y dos ó tres perrucas. Los nostres actors han de menester unas quantas dotsenas de còssis, dos ó tres bastidas y set ó vuit criats.

Adulationem ¡que borriquitis éris!

Ha sortit á llum lo quadern 4 de la *Poesia de la Terra*, aplech literari de nostre company de redacció, en Joaquim Ayné Rabell.

En ell hi van insertadas preciosas poesias, tituladas: Las ambiciosas, Agonía, L' ánima, Lo santer de la montanya, Amor fidel, Nit de reys y Lo dret del hereu.

Per los titols esmentats se pot compendrer clarament que en dit quadern, hi ha inclós tot género d' poesia.

En l' Audiencia de Granada, ha sigut suspesa la vista d' una causa, per haver faltat los jurats, puig s' estimaren més pagar las 125 pessetas corresponents de multa, avants que assistir al judici oral.

Es clar, devian tenir tanta feyna á la torre....

Y are al estiu fá tanta mandra....

Després, que, ¡quí es que per 25 duros se sacrifica á deixar l' amor de la familia! y lo benestar de casa?

Tres fills de Viena (Austria) d' allá hont fan lo pa tant bó, han tingut l' humorada de fer un viatge á París.

Fins aquí tot es molt natural.

Pero figúrintse que l' emprenen á cavall d' un carretó y sense cap animal....

Es á dir, un dels tres, per rigorós torn, ferá las *veces* de mula ó matxo, mentres los restants s' estarán repapats dalt lo vehícul.

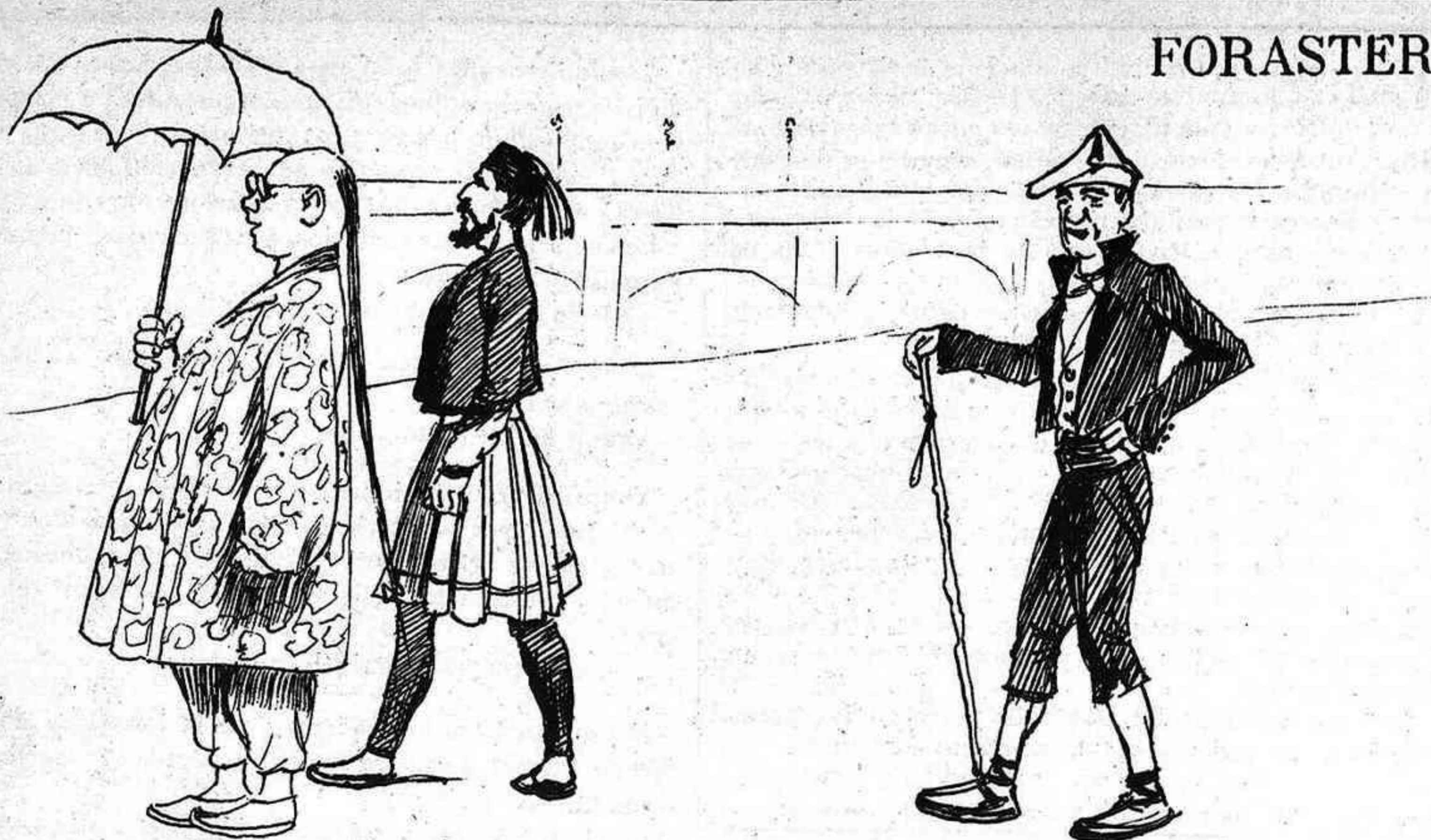
¡Jo 't reflich! quina afició
ni ha per eixa Exposició;
fins per véurela ab poch rals
se disfressan d' animals.

Delas diligencias practicadas per lo Comandant del canyero *Diligente* en Port-Bou, resulta que no va haverhi tiros de cap mena entre la marineria espanyola y los pescadors francesos, no tenint de molt lo ocorregut en aquellas ayguas, la importancia qu' ha volgut donarhi algú. Lo digníssim comandant del canyero mentat D. Rafel Mendoza, está molt al tant de lo que ocorreix en las ayguas de la frontera, y está per consegüent en bonas mans la honra de la patria en aquella regió de la Península.

PUBLICACIONES REBUDAS: Hem rebut un exemplar del precios poema de D. Joseph de Diego, titulat: *Sor Ana*.

Campeja en tot lo poema, lo sabor dramátich tant peculiar en totas las sevas poesias, per lo que inútil creyém elogiar dita obreta ja que es digna de son reputat autor.

Se ven á 3 rals en las principals llibrerias, kioskos, etc.

--Ja ho deya S Vicens Ferrer "temps vindrà en que 'ls homes aniran vestits de dona y las donas d' home."

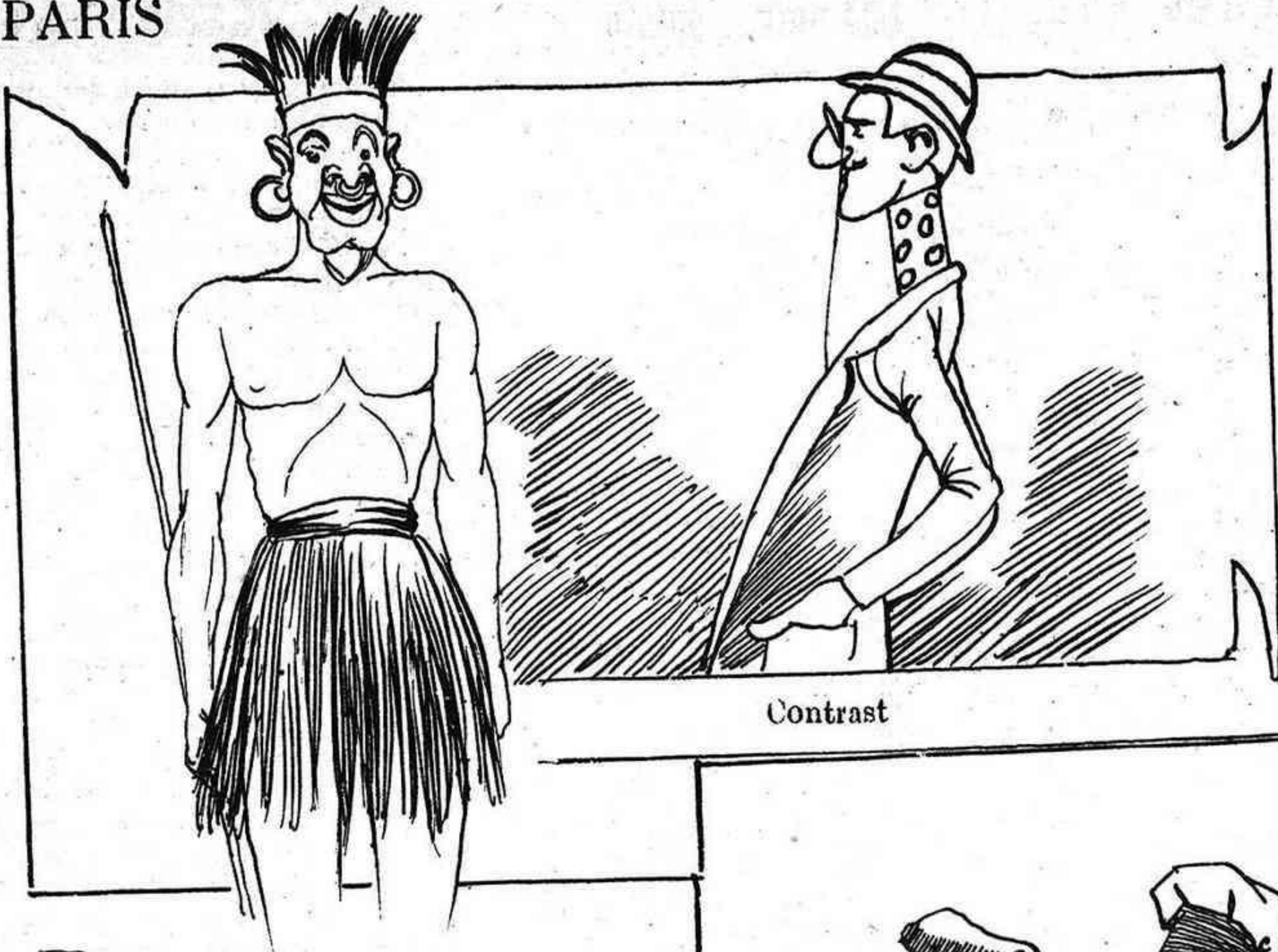

Ella.—¿Un xino y un inglés,
quin dels dos esculliré?

Inglés.—¿Un xino? bé, no hi fa rés
com á tal l' enganyaré. ...
y ho faré.

Xino.—¿Un inglés? jo perdo 'l tino,
pero com no l' hi déch rés
puch fé ab ell un desatino,
á fé de xino.—

EN PARIS

Contrast

—Adioz, prenda, zimpática, lucero del alba.
—Vous vous trompez; ou dit cá en Espagne;
en France nous voulons de l' argent

Que te paece chavò esta torre Eiffel, es alta verdá?
—Més ho es lo campaná del meu poble.
—¿Cómo?
—Si home, si, com que está dalt d' una monta-
nya de las més altas de Catalunya.

RETRATO

Brut de mans y brut de cara,
lleganyós, de fatxa rara,
alt y prim com un fanal;
lleig y pobre y fins poeta,
may s' ha vist una pesseta
per menjar calent com cal.

Res excelent té en lo físich;
escarransit com un tísich,
nerviós, anémich y sòrt;
Silueta més que monstruosa
que 's destaca fastigosa
entre la vida y la mort.

Son front pelat com d' un xino,
y groixuts com de tocino
los quatre cabells del cap;
sa cara n' es la més lletja
que s' ha vist hasta la fetja...
jo pitjor no n' he vist cap.

Ventre prim y camas tortas
fentli figa de poch fortas,
que 'ls ossos li fan crich, crich;
curt de vista mira á terra,
desdentat, y per més guerra
es completament jepich.

Va vestit ab robas vellas,
sas' sabatas son guerrellas
y dú un barret molt tronat;
porta ulleras y gayato
que, talment, sembla un beyato
de tothom deshauciat.

Consumit per la miseria
y arrabassat per la deria,
escriu versos sobre amor;
per m' s noyas que busqueija
sols l' atmósfera festeija,
consumintse aixís lo cor.

Car lector, no te 'n admiris
d' aquest munocho de martiris
que pe 'l mon va caminant.
¿No l' has conegut fa rato?..
Doncas t' hi fet el retrato
del

PASTORET DEL MONTSANT.

La meva opinió

A mon benvolgut amich, Antoni Mas

Sent lo meu sant aquest mes,
dius que vols obsequiar-me
y voldrias regalar-me
lo que á mí mes m' agradés.
¡Bravo noy! Estich content;
ton intent no 'm desagrada,
fins dech di, d' una vegada
que obras molt perfectament;
mes saber dius que voldrias
lo que á mí are 'm fa mes falta;
aixó, la vritat m' exalta
y potsé tu no hu creurias.
Tu saps be, tan be com jo
que no tinch cap armilleró;
tu ja saps que 'l meu sombrero
de tan greix, es un llardó;
tu saps be, que per tinté
tinch un tros de xicra vella,
y que 'm fa molta *escudella*
per que no hi puch *sucar* be;
tu ja saps que de boquillas
ni petacas no 'n tinch cap;
ni may m' he vist un sol *nap*
per comprá unas sabatillas.
De bastons may n' he tingut
puig que no puch may comprarne
ni tampoch se hont buscarne;
ja veus noy que 'ho tinch molt brut
y sabent tan be com jo
que 'm fan falta tantas cosas
no se pas lo que 't proposas
preguntantme tot aixó.

Si no fossis tan formal
casi-casi no 't creuria,
pero en fi; s' acosta 'l dia
y que 't cregui no es cap mal.

Aixís es que francament,
si vols saber ma opinió,
mes m' estimo... molt y bo,
que no pas... poch y dolent.

LLUIS SALVADOR.

L' Amistat

En breus mots, amich del cor,
aquí demostrarte intento
sens vanitat ni favor,
sclament ab ver amor,
l' amistat que per tú sento.

Per tú, dintre mon cor nia
passió franca y amistosa,
passió que may, ni un sol dia
te deixa, ni s' extravía
per aymar un' altra cosa.

Ta amistat y cor tant bó
ho aprécio jo com ningú,
y tinch gran satisfacció
perque 'm crech que tú, so jo,
y que jo, també soch tú.

Com creixen pels camps las flors
creix nostra fraternitat,
brotant dins de nostres cors
cada nou jorn, més primors
de nostra bona amistat.

Si passas, per cap motiu,
alguna pena ó torment,
en mí sento un greu tan viu...
que si la cara no ho diu
lo cor, com que t' ayma, ho sent.

Sempre que 't veig, ta presencia
me causa grata alegría,
y trobo que ma existencia
no sofriria l' ausencia
de la teva companyia.

Jo, allunyat de ta persona
'm neguiteijo y fins ploro;
y tant desconsol me dona
qu' en mon cor sovint ressona
fort esglay, perque t' anyoro.

Com ab tú l' ánima mia
té inmensa fraternitat,
y t' ayma més cada dia,
sols podrá la mort impia
separar nostra amistat.

Ja veus que, fentme un favor,
te hi demostrat clarament
que soch ton amich millor;
y ho tinch per gala y honor
sens oblidarte un moment

MANEL GARDÓ.

LO VI DE CASA

Sonet

Bebém sols un porró de ví diari;
som entre xichs y grans una dotzena,
y diu la mare sempre ab greuha pena
que sols per ví, gastém un gros salari.

Aixó que diu, per mí, sols es desvari.
Lo taberner qu' es tot un poca-pena
traficas, ab lo ví, de tota mena
hi fá per aumentar nostre calvari.

Lo ví' surt *bateijat* ja de la bota;
la mare, que per cert no es gayre tonta,
al veure que gastant no trova 'l conta
lo torna á bateijar com á devota,
quedant el ví, talment com aygua clara.
D' aixó 'n diu beure ví la meva mare.

DOLORS MONT.

L' incendi de Manresa

Ab lo titul esmentat, lo diumenje últim s' estrená en lo Teatro Conservatori de Manresa, un drama catalá en 3 actes y en vers, original de nostre amich lo jove poeta, en Maurici Fius y Palá. La hermosura y valentia del llenguatge, los preciosos versos y notables situaciones dramáticas, feren que lo públich rebés la obra ab marcadas mostrars de entusiasme sent son autor objecte de una ovació al final dels actes.

Nostra enhorabona al autor.

Per poch que 'ns sia possible, en lo próxim número donarém á coneixer algun fragment de la obra.

Despedida del Sr. Vico

Dimecres passat en lo teatro de Catalunya, tingué lloch la despedida del esmentat actor, donant lectura de una poesia original seva, en la que se lamentá de veurer ab tristesa la decadencia del art dramátich espanyol é indignantse al compendrer se tracta de destruir lo monument gloriós de nostre antich teatro clássich ja que está veyent en lo públich una marcada afició al género ramplón y *chulesco*, mentres que lo drama y comedia de bona lley, agonitzan en la soletat dels teatros.

Devant de tals creencias y afirmacions, una pregunta se 'ns ocorre ferli y es: ¿Creu lo senyor Vico si ab lo repertori que per espay de quatre mesos ha donat en Barcelona, ha complert degudament la tasca imposita, de donar á conèixer lo inmens repertori que posseheix la escena espanyola? y ¿Creu també si lo nombre de dramas que 'ns ha estrenat, (algun d'ells escrit fins d'encàrrech y altres traduhit de un modo que no 's coneix l' original), son dignes de sa companyia y per lo tant lo suficients per captarse satélits per sas representacions? Que ho mediti imparcialment y en algo hi veurá 'l *quil* perquè lo públich se n' ha retret com no havia fet may en tants anys com ha vingut á visitarnos. A mes d' aixó, lo saberse que alguns dias lo públich 'l troba desconegut, ja sia per cansanci ó per fastidi ó sia lo que sia, fá que mes encar se 'n retregués y lo que ell creu ser un abatiment y desaire, sia no mes que sentiment per no veurer obras á la altura de sos ideals.

Ab tot, al despedirnos del senyor Vico y de sa companyia dramática en que hi figuran actors tan apreciats per nosaltres; els desitjém mes fortuna en sas próximas campanyas teatrals.

R. E.

SANT DEL DIA.—La elevació al Cel, del Café de las Delicias. Gran funció á ca 'n Clau-solles. Despedirán lo dol los pintors escenógrafos senyors Moragas y Urgellés.

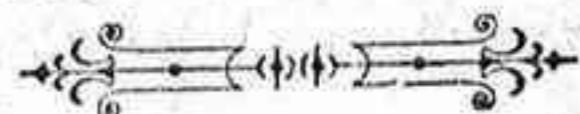
QUARANTA HORAS.—Varen estar los bomberos per obrir la boca de riego del carrer de Jerusalem en l' incendi de la Boqueria.

Ja no succehirá més, porque han quedat d' arreglarla la vigilia de cada incendi.

CORT DE GUILLEM DE PRUSSIA.—Ha sortit per las costas de Inglaterra cantant la palinodia á son ávia.

En Bismarck ho volia mirar desde sa posició de Wisgtambert, pero s' ha trovat l' ullera bruta.

CAFÉ-PALACIO DE CRISTAL

Lo Sr. Mató, duenyo del tan concorregut *Palacio de Cristal* acaba de dar mostra de son bon gust y coneixement en servir al públich barcelonés, transformant per complert, l' antich *café del Jardí* en lo mes notable en magnificencia que imaginarse puga, puig al ser dintre lo saló principal, lo concurrent se creu transportat en un dels palaus que 's descriuhen en *Las mil y una noches*.

Felicitem donchs per tal motiu á tots quants artistas han prés part en la restauració, puig tots ells han demostrat que 'ls artífices catalans quant trovan un industrial que ho sab entendre, son capassos de rivalisar y aventatjar ab los primers establiments del estranger.

Telégramas

Madrid, 8, 7 matí.—Corren rumors de que en Gamazo, en Cassola y en Romero Robledo tractan de donar una serenata á Sagasta.

En Romero tocará la bandurria

Valencia, 8 4'7.—Fa tanta calor que ja ningú pensa en fer mes assassinats.

La presó que vaig dir en deyan Serranos, volia dir "La glorieta."

Serranos, també es á Zaragoza.

DEVEGADES.

Valencia, 8, 3'7.—Aquest any hi haurá gran anyada de *chufas*. Aixó, arrós y *cibada* es lo qu' abunda més.

Yo de *cibada* en preñch molta.

DEVEGADES.

JOAQUIM AYNÉ RABELL

Poesía de la Terra

Aplech de petits poemas, llegendas, baladas, romances, odas, elegias, cançons, idilis, rondallas, etc., etc. Se publica en quaderns de 32 páginas, al preu de 2 rals. Ab tota regularitat sortirà un quadern quinzenalment.

S' hi suscriu en la administració de "LA TOMASA"

Carrer San Pau, n.º 56

SE VENEN NÚMEROS SOLTS — HAN SORTIT JA QUATRE QUADERNS

CORRESPONDENCIA

Senyors Gasquet, Doctor Geroni, A. Ferrer, Amadeo, Simeon du Marx, J. Prat Nayach, Ricardo Run-Rum. Anirá lo de vostés.

Senyors M. Emulap, Paquito de l' Estació, Joan G. Durán, F. de P. Juanico, Joseph Terri, Lluís Salvador, Marangi, Lluís Tarrat, R. Castellá, M. Riusec, Eandilleta y Cia., Llarch, Kskvll, Ignasi Iglesias, Pedro Boladeras, Manel Gardó y Dolors Mont. De lo que 'ns han enviat algo n' aprofitarém

Senyors J. Satanás, Quimet Vinyas, Lope de Pega, Sagasta Petit, A. Dat, Anton Lludrigas, Jaume Vidal, S. Font, S. Fábregas, F. A., A. Rius Vidal, N. Bas, Jaume Roig, Un Plagiari, Pepet Sala, A. C. Amich y E. Llopenci. Lo de vostés, ho sentim dirloshi, pero han estat de «pega».

Senyor Marangi. La carta si be está bastant ben versificada, es massa llarga y se fa pesada. ¿La podria escursar?—M. Riusec. Per la pregunta que fá, deixis veurer. - Ramon Roman Mirarém si pot servir l' article. - A. A. Si senyor que ha servit, vaya. Quan li baixi algo més, ja ho sab, envihi.

E. S.—Port-Bou.—Per son pedido llibres, serveixis enviar fondos per anticipat, mes l' import de certíficat.

A. S.—Palamós.—Remesa colecció de 30 números.

J. C.—Tarragona.—Enviats los 22 retratos demanats.

Vda. de D.—Tortosa.—Rebut 10 pesetas y conforme en lo resto.

VARIETATS

—¿Qu' es vosté?
 —Mestre d' estudi,
 —¡Desgraciat! jo també ho só
 —Donchs ja cal que Deu l' ajudi....
 —Are anava á dirli jo.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADAS

D. Hú-dos-tres Quart-sis.
 Carrer quint Sant Hú-tres, n.º 58

Total.

K. NOVAS.

II

A una grossa total estimo
 per cert de bona dos-quarta
 que fa mes hu ella sola
 que la tres-dos que despatxa.

JOSEPH TERRI.

ANAGRAMA

Diu en Pep á la Total
 qu' está menjantse una tot
 que li porti lo capot
 que té penjat allá dalt.

PEPA SESGACHS.

ACENTÍGRAFO

Al noy de can Marsal,
 per una pessa de tot
 que total,
 li daren un fort cop
 á l' espina dorsal.

LENAM LLOC.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8 9—Nom de dona.
 4 5 3 5 7 8 4 9— »
 8 6 4 2 6 8 9— »
 3 2 7 8 4 9— »
 8 3 5 6 5— »
 3 8 4 9— »
 9 6 9— »
 4 1—Beguda especial.
 1—Consonant.
 2 3—Mineral.
 7 8 2—Nom de dona.
 3 2 7 9— »
 4 2 6 4 9—Hi ha dona que n' es.
 4 5 3 5 7 9—Nom de dona.
 3 2 7 9 3 8 2— »
 4 3 8 6 8 4 9 4— »
 5 3 6 5 7 4 8 6 9— »

EMILIO SALA.

GEROGLÍFICH

IOI
 VAL
 X
 IOO
 TIM
 IM IM

RAFEL MARGALL.

SÓLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

Xarada I.—Ca-de-na.
 Idem II.—Romansos.
 Anagrama.—Caló-Cola.
 Endevinalla.—La lletra T.
 Problema.— $22 + 2 = 24$
 $26 - 2 = 24$
 $12 \times 2 = 24$
 $48 : 2 = 24$

108

Logogrifo numérich.—Figueras.
 Geroglífich.—Per canyas un canyá.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU IL-LUSTRAT Y LITERARI

Preus de suscripció:

Espanya y Portugal, trimestre. . . . . 1'50 ptas
 Cuba y Puerto Rico id. . . . . 2 "
 Extranger id. . . . . 2'50 "

NOTA.—Tota reclamació podrà diri-
 girse á la Administració y Redacció del
 periódich, carrer de Sant Pau, n.º 56.
 LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Pau, 56.—Barña.